

اما خمینی

جهان دانشمندان از منظر

عبد الکریم پاک نیا

آغاز سخن:

سخن گفتن در مورد ابعاد شخصیت و اندیشه‌های تابناک امام خمینی علیه السلام رهبر بزرگ جهان اسلام در عصر حاضر و پدید آورنده مهم‌ترین حادثه قرن بیستم کاری بس دشوار است. با اینکه تا به حال مقالات و کتاب‌های بسیاری در این زمینه نوشته شده است، در معرفی شخصیت کامل آن رادمرد جهان اسلام به پایان راه نرسیده‌ایم، بلکه هنوز برای شناخت کامل هویت آن شخصیت فرزانه راهی دراز در پیش داریم و باید اعتراف نمود که:

من چه گویم یک رگم هشیار نیست
وصف آن یاری که او را یار نیست
یک دهان خواهم به پهنای فلک
تا بگویم وصف آن رشک ملک
وردهان یابم چنین و صد چنین
تنگ آید در بیان آن امین
حضرت امام خمینی علیه السلام به عنوان
فقیهی ژرف‌نگر و حکیمی خردمند و
سیاستمداری دوراندیش و عارفی
الهی، توانسته بود در پرتو
مناجات‌های شبانه و توکل و معرفت
و اخلاص، به منبع نورانیت الهی و
اقیانوس بی‌کران عرفان و معنویت
متصل گردد. به همین دلیل دست یابی
به افق اندیشه‌های این شخصیت

عظیم برای اندیشمندان اگر غیر ممکن نباشد، آسان نخواهد بود.

امیر مؤمنان علیه السلام در مسورد شخصیت چنین مردانی می فرماید:

«مَعَجَمٌ بِهِمُ الْعِلْمُ عَلَى حَقِيقَةِ الْبَصِيرَةِ، وَ بَاشِرُوا زَوْجَ الْيَقِينِ، وَاسْتَلْأَوْا مَا اسْتَوْعَرَهُ الْمُتَرَفُونَ. وَ أَتَسُوا بِمَا اسْتَوْحَشَ مِنْهُ الْجَاهِلُونَ وَ صَحِبُوا الدُّنْيَا بِأَبْدَانِ أَرْوَاحِهَا مُعَلَّقَةً بِالْمَحَلِّ الْأَعْلَى. أُولَئِكَ خُلَفَاءُ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ وَ الدُّعَاءُ إِلَى دِينِهِ، آه آه، سَوْقًا إِلَى رُؤْيَيْهِمْ؛ أَنَانِ بِنُورِ دَانِشْ بِي حَقِيقَتِ ادْرَاكِ وَ بَصِيرَتِ رَسِيدِنْدِ وَ جَوْهَرِهِ يَقِينِ رَا بَا جَانِ خُودِ دِرِیَافْتِهَآنْدِ وَ آنچِه رَا کِه بَرِ اَفْرَادِ رِفَاهِ طَلَبِ دَشْوَارِ مِی نَمُودِ رَا حَتِ وَ آسَانِ گِرَفْتِهِ وَ بَا آنچِه کِه نَا آگَاهَانِ اَزِ آنِ بِيْمِ دَاسْتِنْدِ مَآنُوسِ شُدِنْدِ. بَا بَدَنِ هَآیِي هَمَنَشِينِ دُنْيَا گِشْتِنْدِ کِه رُوحِ هَآیِ آنِ هَا بِه [قَلَهَآیِ رَفِيعِ] عَالَمِ مَلَكُوتِ پِيُونْدِ خُورْدِهِ اسْتِ. أَنَانِ جَانَشِينَانِ خُدا دَرِ زَمِينِ او وَ دَعْوَتِ كِنَنْدِگَانِ مَرْدَمِ بِه سُوِي دِينِ او يِنْدِ. آه! آه! چَقْدَرِ مَشْتَاقِ دِيدَارِشَانِ هَسْتِم! ۱»

در این مجموعه بر آنیم که بخش هایی از مهم ترین ویژگی های شخصیتی امام راحل را از زبان و قلم

دانشمندان و متفکران آزاد اندیش جهان بشنویم، زیرا:

خوشتر آن باشد که سر دلبران

گفته آید در حدیث دیگران

به امید اینکه به این بهانه بتوانیم زمینه آگاهی بیشتری نسبت به ویژگی های شخصیتی آن نادره دوران را فراهم نماییم. برای سهولت امر این نوشتار کوتاه را در دو بخش تقدیم می کنیم. در بخش اول از دیدگاه اندیشمندان مسلمان و در بخش دوم از سخنان صاحب نظران غیر مسلمان آگاه خواهیم شد.

بخش اول: امام خمینی علیه السلام از

منظر اندیشمندان مسلمان

سخن را با روایتی مشهور که عده ای از بزرگان معاصر آن را با شخصیت حضرت امام خمینی علیه السلام تطبیق نموده اند آغاز می کنیم: امام هفتم حضرت موسی بن جعفر علیه السلام فرمود: «رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ قَوْمٍ يَدْعُو النَّاسَ إِلَى الْحَقِّ، يَجْتَمِعُ مَعَهُ قَوْمٌ كَثِيرٌ الْحَدِيدِ، لَا تَرْتُلُهُمُ الرِّيَاحُ الْعَوَاصِفُ وَ لَا يَمْلَأُونَ مِنَ الْحَزَبِ وَ لَا يَخْبِتُونَ وَ عَلَى اللَّهِ يَسْتَوَكِّلُونَ وَ الْعَاقِبَةُ

لِأُمَّتَيْنِ؛ مردی از اهل قم [به پا می‌خیزد و] مردم را به حق [و حمایت از آن] فرامی‌خواند. گروهی به‌گرد او می‌آیند که مانند قطعه‌های آهن هستند، تسنبدادهای [حوادث و مشکلات] آنان را متزلزل نمی‌کند و از جنگ خسته نمی‌شوند و [از چیزی] نمی‌ترسند و بر خدا توکل می‌کنند. پیروزی نهایی از آن پرهیزگاران است.^۱

امام خمینی علیه السلام سازنده تاریخ

معاصر

دکتر مصطفی ایوب، دانشمند مسلمان آمریکایی و مسؤول گروه مطالعات ادیان در دانشگاه تامبل آمریکا در مورد رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران می‌گوید:

«بنده معتقدم که تاریخ، امام خمینی علیه السلام را به عنوان بزرگترین شخصیت جهانی قرن بیستم معرفی خواهد کرد، زیرا او فردی بود که هم نبوغ سیاسی و هم نبوغ دینی داشت. درست است که ولایت فقیه به عنوان یک مفهوم اسلامی شیعی از غیبت صغری همواره مورد بحث و بررسی بوده ولی امام خمینی علیه السلام به این مفهوم

تفسیر دیگری دادند که امام معصوم علیه السلام از طریق علمایی که فقیه‌اند نقشی در حکومت دارد و آن علماء نایبان امام علیه السلام هستند و چنانچه در شخصی خصوصیتی که امام عصر علیه السلام بیان کرده فراهم گردد، فقیه اول خواهد بود. بنده معتقدم که از جمله مهم‌ترین تأثیرات نهضت امام خمینی علیه السلام این بوده که حکومت در یک کشور بزرگ و با اهمیت اسلامی را از ماهیت لائیک آن به ماهیت اسلامی و دینی مبدل ساخت و بدین ترتیب جمهوری اسلامی الگویی برای جنبش‌های اسلامی جهان گردید.

من بر این باورم که از لحاظ قدرت فکری، امام تنها یک فرد یا پدیده فردی نبود بلکه یکی از سازندگان تاریخ بود.^۲

اثبات بطلان نظریه «دین افیون

ملت‌ها»

استاد فهمی هویدی مصری نویسنده مشهور روزنامه «الأهرام»،

۱- بحار الانوار، ج ۵۷، ص ۲۱۶.

۲- شخصیت امام علیه السلام از دیدگاه رسانه‌ها،

مجله «المجله» و روزنامه «الشرق الأوسط» می‌گوید:

«باید گفت: که به طور کلی ذهن انسان از بیان دستاوردهای امام عاجز است و ولی می‌توان آن‌ها را در بندهای ذیل خلاصه کرد:

۱- اعتبار بخشیدن دوباره به ملت ایران و متوقف نمودن دشمنی و بی‌حرمتی به شخصیت مذهبی آنان که رژیم گذشته ایران در صدد بی‌ارزش کردن آن بود.

۲- ایشان گفته‌هایی چون «دین عنصری است افیون ملل و عامل خمود و سستی» را رد کردند و ثابت نمودند که اگر از دین به درستی استفاده شود عنصری فعال و مؤثر در برانگیختن ملت هاست.

۳- امام خمینی علیه السلام پیروزی مستضعفین و پیشرفت مهم مواضع اسلامی را در جهان معاصر محقق ساختند.

۴- امام در مقابل قوای استکبار جهانی با قدرتی عظیم قد علم کردند و در مقابل ایشان سکوت نکردند.

۵- در چهارچوب افکار مذهبی به پیروزی بزرگی دست یافتند و آن،

تشکیل حکومتی جدید پس از سال‌ها انتظار بود و این دستاورد از اهمیت خاصی برخوردار است.^۱

اهتمام ویژه به حفظ اسلامیت نظام

دکتر ادريس كتانی نویسنده معروف مراکشی و از اعضای مجمع کبار العلماء مغرب می‌گوید:

«به عقیده من مهم‌ترین کار امام خمینی علیه السلام حفاظت از اسلامی ماندن انقلاب پس از پیروزی بود. برای توضیح مطلبم نیاز دارم قسمتی از تاریخ معاصر را که، خود شاهد آن بوده‌ام برای شما بازگو کنم.

من در متن انقلاب بزرگ مردم الجزایر بودم. در آن انقلاب همه مردم مسلمان بودند و با شعارهای اسلامی و با دست خالی استعمار ۱۳۰ ساله فرانسه بر ماوراءالبحر را پایان دادند. اما بلافاصله بعد از پیروزی انقلاب، سوسیالیست‌ها مسلمانان را کنار زدند و حاکمیت خود را بر مردم تحمیل کردند. زیرا انقلاب مردم اسلامی الجزایر کادر رهبری اسلامی

۱- همان، ص ۶۲.

امام به نحوی است که غربی‌ها حتماً در مورد آن نمی‌توانند تئوری‌های درستی ارائه کنند.»

فرصت را غنیمت می‌شمارم و اعلام می‌کنم که کتاب‌ها و نظریات زیادی از علمای اسلامی علیه امام خمینی علیه السلام دیده‌ام - چه در داخل و چه در خارج ایران - اما به عنوان یک عالم دینی اذعان می‌کنم که همه آن‌ها یا به خاطر جمود اندیشه است و جهل به مسائل سیاسی، یا دگم‌اندیشی در مسائل اسلامی عامل آن‌ها بوده است، که به هر حال نظریات معتبری ارائه نکرده‌اند. رضوان خداوند بر او باد. ^۱»

رهبی ۷۹ ساله و ارتباط عمیق با

نسل جوان

آقای احمد هوبر از اندیشمندان مسلمان اهل سوئیس می‌گوید: «هسنگامی کسه منن از سال ۷۹ - ۱۹۷۸ (۵۷ - ۱۳۵۶) به مطالعه درباره امام خمینی علیه السلام به خصوص از منابع ایرانی شروع نمودم، به طرز عجیبی شگفت زده شدم، چراکه امام خمینی علیه السلام اولین رهبر مذهبی در قرن

نداشت. همان روزها، درست چند روز پس از پیروزی، «تیتو»، «ناصر» و «نهر» به الجزایر آمدند تا رسماً سوسیالیست بودن مبارزات مردم را اعلام کنند. ولی نکته مهم در انقلاب اسلامی ایران، اصرار امام خمینی علیه السلام بر اسلامی حکومت بود. رمز موفقیت امام هم در این بود که با تکیه بر مردم مسلمان، گروه‌های مقاومت تشکیل داد و از نیروی انقلابی آنان کمک گرفت و نگذاشت صاحبان قدرت نظامی و سیاسی، حکومت را از دست مسلمانان بگیرند. تشکیل سپاه مردمی، دفاع از انقلاب و حضور مردم مسلمان در صحنه و استفاده از کادرهای اسلامی و مقاومت امام در رهبری اسلامی باعث شد تا غربی‌ها در تحلیل‌های خود دچار شکست شوند.

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، یکی از افرادی که برای بررسی و دیدار از انقلاب ایران به کشور شما سفر کرد، یک وکیل دادگستری مغربی و دبیر کل حزب اتحاد سوسیالیستی مراکش بود که در بازگشت نوشت: «انقلاب و رهبری

۱ - همان، ص ۴۷.

ماست که انقلابی را به وجود آورد که همزمان سه وجه مذهبی، سیاسی و فرهنگی را در خود جمع کرده بود. تمام انقلابیون قرن ما نظیر لنین، مائوتسه تونگ یا آدولف هیتلر و موسولینی! یک انقلاب سیاسی و اجتماعی را به وجود آوردند؛ اما چون آنان بویی از مذهب نبرده بودند، راه و روش هایشان امروزه کهنه شده و طرفدارهایشان به پایان خط رسیده‌اند، ولی امام خمینی علیه السلام اولین رهبر مذهبی است که دین، سیاست و فرهنگ را یک جا به کار گرفته و به همین دلیل نیز ادامه خواهد یافت.

از جمله کارهای اعجاب‌انگیز امام خمینی علیه السلام ارتباط عمیق با نسل جوان است. با اینکه او بخش اعظم زندگی‌اش را پشت سر گذاشته بود، اما نسل جوان را به میدان مبارزه می‌کشاند، اصولاً روحیه و شرایط سنی نسل جوان طوری است که بیشتر از همسالان خود تأثیر می‌پذیرد تا از پیر مردی که در دوران انقلاب حدود ۵ برابر سن جوان‌های کشور از عمر خویش را سپری کرده

بود. این در حالی است که رهبران سایر انقلاب‌ها، در هنگام انقلاب، جوان یا میان سال بوده‌اند. رمز این توفیق را من در شخصیت منحصر به فرد امام خمینی علیه السلام می‌دانم که او نه تنها از ارزش‌های بزرگ اخلاقی - انسانی و ایمان عمیق مذهبی برخوردار بود بلکه عالمی دانشمند و فقیهی آگاه از مسائل جاری بود و در زمینه‌های سیاست و دانش اجتماعی و اقتصادی اطلاعات وسیعی داشت، زیرا بدون این دانش‌ها، یک عالم مذهبی به دور از اطلاعات گسترده جهان امروز نمی‌تواند چنین قدرت نمایی کرده و هیولای وحشتناکی را که به نمایندگی از آمریکا و سایر قدرت‌ها در ایران حکومت می‌کرد به زیر بکشد.

نکته ظریف دیگری را که من در نهضت امام خمینی علیه السلام احساس کردم این است که انقلاب اسلامی ایران مستقیماً از بطن مردم جوشیده است، نه اینکه مثل انقلاب فرانسه از روشنفکرانی چون «ژان ژاک روسو»، «ولتر»، «دیدرو» و دیگران تغذیه شود. به واقع باید انقلاب اسلامی را

انقلاب مردمی نامید.^۱»

شکوه‌مندترین مرد جهان در یک

اتاق ساده

اسماعیل ولی اف، رئیس مدرسه عالی دفاع نخب جوان می‌گوید:

«این واقعیتی تردیدناپذیر است که امام خمینی علیه السلام با آن شکوه و عظمتی که داشتند در کمال سادگی زندگی کردند. من خودم در محل سکونت امام خمینی علیه السلام حضور یافتم و از نزدیک اتاقی را که در آن زندگی می‌کردند دیدم. قبل از آنکه به آن مکان وارد شوم، احساس می‌کردم که وارد فضایی بزرگ خواهم شد که جلوی در آن ماشین‌هایی آخرین سیستم پارک شده است، گمان می‌کردم که ایشان هم در بنایی با شکوه زندگی می‌کنند، زیرا القائنات سوء دشمنان انقلاب اسلامی به ما اینگونه تفهیم کرده بود.

ولی وقتی در آن جا حضور یافتم همه تصوراتم تهی از آب درآمد، زیرا زندگی این انسان بزرگ با زندگی عادی ایرانی‌ها کاملاً همانند و یکسان بود، بلکه باید بگویم که ایشان زندگی خود را صرف اعتلای مذهب و امت

اسلامی کرده است. زندگی امام از زندگی من که معلم هستم ساده‌تر بود. او همیشه زنده است و من در سایه اوست که به ایران آمدم. وقتی پشت در اتاق ایشان قرار گرفتم، از پشت پنجره عکس او را بوسیدم و در دلم گفتم: اماما! تو هرگز از یادها فراموش نخواهی شد. تو همیشه زنده‌ای.^۲»

تأثیر کلام

دکتر غیاث الدین صدیقی، متفکر آزاد اندیش انگلیسی و عضو پارلمان مسلمانان انگستان می‌گوید: «شخصیت امام علیه السلام تأثیر عمیقی بر دنیای جدید و به خصوص بر امت اسلامی داشته است.

مدت‌ها بود که ما رهبری نداشتیم که آنچه را می‌گفت تأثیر داشته باشد. به نظر من این مهم‌ترین خصوصیت امام خمینی علیه السلام بود، مردم احساس می‌کردند که هر آنچه ایشان انجام می‌دادند، هیچ دلیلی جز برای عزت اسلام و کیان اسلامی نداشت. این مهم‌ترین دستاورد و این ویژگی

۱- فصلنامه حضور، ش ۲۷، ص ۶۶ به بعد، با تلخیص.

۲- امام خمینی علیه السلام در حدیث دیگران، ص ۴.

«امام خمینی علیه السلام این مسأله را ثابت کردند که برای استقرار حکومت اسلامی لازم نیست تمامی عوامل کامل و مهیا باشد. تمام آنچه که برای برپایی اسلامی «توحیدی» لازم است وجود «مجتهدی» متعهد است که به توده‌های مسلمانان در مقابل «منافقین» و جهان «کفر» الهام بخش باشد. روش سیاسی و شخصی امام خمینی علیه السلام مثالی برای رهبریت اسلامی شده است. نه ثروت و نه قدرت، هیچ کدام نتوانستند وی را فریب دهند.

روش زندگی وی قابل مقایسه با رهبران صدر اسلام می‌باشد. امام خمینی علیه السلام به عنوان معلم و مشعل داری بزرگ در زمان معاصر و آینده مسلمین ظاهر گردیده‌اند. بدون اغراق می‌توان گفت: وجود امام برای مسلمین برکت، و اعمال و گفتار ایشان چون منبع ابدی وحی برای مسلمین است.^۳

شخصیت او بود. در جامعه اسلامی خیلی معمول شده است که هرگاه چیزی مطابق معمول و خوب پیش نرود مردم می‌گویند: «ما یک خمینی لازم داریم.»

او نوعی استاندارد اخلاقی و رهبری در جامعه مسلمانان بنیان نهاده است و هرکسی که می‌خواهد برای خود کسی بشود، باید خصوصیت امام خمینی علیه السلام را داشته باشد.^۱

دفاع از مقدسات مسلمانان

مولانا نواب بلدین نقشبندی از دانشمندان برجسته اهل سنت می‌گوید:

«امام خمینی علیه السلام جامعه ایرانی غرق در فرهنگ فاسد غرب را تبدیل به جامعه ای کاملاً اسلامی کرده، آن بزرگ مرد تاریخ بشریت پس از سکوت طولانی جهان اسلام در برابر اهانت سلمان رشدی به مقدسات مسلمین، فتوایی صادر کرد که ابرقدرت‌ها و همه دول ضد اسلامی جهان را شوکه نمود.^۲»

نمونه‌ای از رهبری صدر اسلام

مولانا کوثر نیازی می‌گوید:

۱- امام خمینی علیه السلام در حدیث دیگران، ص ۹۲.
 ۲- خورشید بی غروب، ص ۷۴ به نقل از بولتن خبرگزاری، ۱۳۶۸/۳/۲۲.
 ۳- خورشید بی غروب، ص ۷۶.

او یک آیت حقیقی از الله بود

پروفسور «حامد الگار» استاد اسلام‌شناسی در دانشگاه کالیفرنیا آمریکا می‌گوید:

«یک مسلمان هرچه قدر بخواهد از یک شخصیت بزرگ معنوی تعریف و تمجید کند، به خاطر آنکه بزرگی و عظمت تنها از آن خداست و نمی‌توان شخصی غیر از خداوند را با این صفات خواند، بهتر است در عوض به کارگیری چنین لفظی گفته شود که عظمت و بزرگی خداوند بنحو نادری در آن فرد جلوه پیدا کرده و او را به آیتی از «الله» مبدل ساخته است. امام خمینی علیه السلام قطعاً چنین آیتی بود. هرکس که سعادت حضور در کنار او را داشته باشد می‌داند، زیارت وی حتی هنگامی که او یک کلمه سخن نیز نمی‌گفته، عمیق‌ترین تأثیر را بر روی آدمی می‌گذاشت. راز این تأثیر در همان ویژگی الهی نهفته است.»

به عقیده این استاد آمریکایی مسلمان، یکی دیگر از ویژگی‌های رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران آرامشی بود که در امام وجود داشت.

او در توضیح این سخن خود می‌گوید: «آرامشی که در امام وجود داشت، متعلق به فردی بود که با شیوه‌ای زاهدانه خود را غرق در «اندیشه و عبادت الهی» کرده بود، اما در عین حال آنچنان به اقدامات سیاسی مهمی دست می‌زد که به لحاظ گستردگی و تأثیر، در هیچ فرد انقلابی وجود نداشت و به خاطر چنین ویژگی وی بود که در شخصیت او نوعی تکامل و همه‌جانبگی ایجاد کرده بود، به طوری که از عابد گرفته تا عامی و از عارف گرفته تا قاضی، همه را تحت تأثیر قرار می‌داد. در یک کلام، «زندگی او تجلی عمل صالح و ایثار بود و او در این دنیا چنان به سر می‌برد که گویی دائماً مجذوب عز قدس الهی است و دقیقاً به این دلیل بود که میلیون‌ها مسلمان جهان از ممالک مختلف به او عشق ورزیده و به راهش ایمان آوردند.»^۱

بخش دوم: امام خمینی علیه السلام از

منظر دانشمندان غیر مسلمان

سمبل مبارزه علیه ارزش‌های

مادی غرب

دکتر «دیمتری کیت سیکس» از متفکران مسیحی ارتدکس و استاد تاریخ روابط بین الملل کشور یونان می‌گوید: «برای ما مسیحیان ارتدکس یونان که تفوق جویی شیطانی ارزش‌های غربی را رد می‌کنیم، امام خمینی علیه السلام نمونه‌ای بود از یک مبارز جهانی، جهت استقرار حق به جای ارزش‌های مادی. اگر چه تبلیغات جهانی غرب سعی می‌کرد از ایشان یک تصویر فناتیک^۱ ترسیم نماید، ولی ما می‌دانیم که وجود او مملو از مهر و محبت نسبت به تمام ملل روی زمین - که در مسیر خدا حرکت می‌کردند و برتری ارزش‌های مادیگری را رد می‌کردند - بود.^۲»

شخصیت شگفت‌انگیز و بی

نظیر تاریخ معاصر

«رابین وود زورث»، نویسنده و محقق مسیحی از کشور آمریکا می‌گوید:

«درباره آیت الله خمینی رهبر جمهوری اسلامی، صحبت‌ها و حب و بغض‌های فراوانی مطرح شده است. در فرصتی که برای دیدار او

پیش آمد، فکر کردم در چنین موقعیت مهمی، تلاش لازم را به کار برم و نتیجه را هر چه شد قبول نمایم. از نظر دنیای غرب، امام خمینی علیه السلام مظهر سرسختی، غرور و انعطاف ناپذیری بود، حتی آن عده از غربی‌هایی که من آن‌ها را ملاقات کرده بودم و آن‌ها نیز قبلاً امام را دیده بودند، ضمن آن که جذابیت رهبری ایشان را انکار نمی‌کردند ولی رفتار او را فاقد گرمی و خنده توصیف می‌کردند.

حالا من فرصتی یافتم، تا خودم قضاوت کنم. فرصت برای دیدن کسی که برجستگی و شامخیت شخصیت او ایران را در بر گرفته بود، آن که سیاستش باعث تحولات عمیق در ایران و برانگیختن خشم فراوان غرب شده بود.

من در جلو حال (حسینیه جماران) قرار گرفتم، به محض

۱ - فناتیک یعنی: متعصب در دین یا مذهب، طرفدار شدید یک فرقه یا یک حزب. (فرهنگ معین).

۲ - شخصیت امام علیه السلام از دیدگاه رسانه‌ها و متفکران جهان، ص ۵۸.

حضور امام روی بالکن حسینه، جمعیت حاضر یکپارچه از جای خود برخاستند و فریاد زدند خمینی، خمینی، خمینی. اولین باری بود که چنین رفتار عمیقاً هیجان‌انگیز، شادمانه، مبارزانه و احترام‌آمیز را نسبت به یک انسان مشاهده می‌کردم. هنگامی که در باز شد و او وارد شد، توفانی از انرژی برخاست. عبای قهوه‌ای، عمامه مشکی و محاسن سفیدش همه مولکول‌های ساختمان را به حرکت درآورد. توجه حضار آن‌چنان متمرکز و میخکوب شد که هر چیز دیگر غیر از او ناپدید شد.

خمینی به مثابه هاله‌ی یک نور در حال حرکت به عمق وجدان و آگاهی همه کسانی که در حسینه جماران حاضر بودند، نفوذ کرده بود. او تمام تصاویر تخیلی را که هرکس قبل از ملاقات با او در ذهن خود ساخته بود، منهدم می‌کرد. حضورش چنان پر قدرت بود که من خود را در محاصره هیجاناتم و در فاصله بسیار دور از ایده‌ها و تجارب شخصی قبلی‌ام احساس می‌کردم.

من قبلاً انتظار داشتم پیرامون

حرکات سیما و انگیزه‌های او و شگفتی‌های طبیعت واقعی او به تحقیق پردازم، ولی قدرت خمینی، توفیقات او و قدرت مطلق کنترل و احاطهٔ نفسانی او، همه قالب‌های ارزیابی ذهنی مرا نابود ساخت و من خود را در حال گرفتن احساس و انرژی که توسط اشعه حضور او در حال تبلور بود یافتم.

خمینی یک توفان بود، با این همه در نهاد این توفان یک سکون و آرامش مطلق وجود داشت. او بسیار شدید و آمرانه بود و در عین حال بسیار آرام بخش. او پاسخگو، باز و پرتأثیر بود. در درون او یک حقیقت ساکن و غیر قابل حرکت وجود داشت، ولی همین بی حرکتی باعث حرکت کلی یک کشور شد.

او یک انسان معمولی نبود، در واقع تمام کسانی را که قبلاً ملاقات کرده بودم از عرفا و زهاد تا راهب‌های بودایی، حکمای هندی و دیگران، هیچ کدام دارای چنین حضور برق آسا و انرژی بخشی نبودند.

برای آن‌ها که توانستند ببینند و

خمینی یک توفان بود، با این همه در نهاد این توفان یک سکون و آرامش مطلق وجود داشت. او بسیار شدید و آمرانه بود و در عین حال بسیار آرام بخش. او پاسخگو، باز و پرتأثیر بود.

باقی مانده بود. چنین صحنه هایی خارج از مرز تصور و حدودی بود که من به آن‌ها خو گرفته بودم.

خواننده ممکن است این توصیفات را مبالغه آمیز بداند. چنین کسی باید بداند که علیرغم همه شنیده‌های قبلی ام و علیرغم مطالب متضادی که قبلاً دریافت کرده بودم، اولین و واقعی ترین تأثیر شخصیتی [امام] خمینی هیچ ارتباطی با مقولات مطرح شده علیه او نداشت. برای آنکه بتوانید واقعه فهم فوریه را که در شمال تهران (ملاقات در حسینیه جماران) اتفاق افتاد، تصور کنید به

احساس کنند، هیچ گونه ابهامی درباره کمالات والای خمینی باقی نماند. این عظمت و کمال در همه جا منعکس بود. در تنفسش، در حرکت اندام و دستانش، در آتش شخصیتش و در آرامش آگاهی و وجدانش؛ همه چشم‌ها به سوی خمینی بود، در آنجا اثری از خودخواهی و خودپسندی نبود.

همه حواس او به شکل سرسختانه و در عین حال برنامه ریزی شده‌ای به همان نقطه‌ای معطوف بود که به نحو زیبا و عارفانه‌ای جو آن جمع را جلب کرده بود. علی‌رغم آن اراده شدید و اخلاق پیرصلابت و سازش‌ناپذیر، روحیه کاملاً مثبت و هموار او در حرکت دستانش و صدای صاف کردن حنجره‌اش و افکار متمرکزش متجلی شده بود.

در حالی که صدها مسلمان عاشق میهن در مجلس، عظمت او را فریاد می‌زدند و با تحسین و ستایش مطلق از او به وفاداری عاشقانه‌اش سوگند یاد می‌کردند، او در درون خود بود و همچنان آرام و بی حرکت

مثال‌های زیر توجه کنید:

برای یک لحظه فشار نوزاد برای رهایی از رحم مادر و ورود به دنیای جدید را تصور کنید و یا لحظه‌ای که فرد به مردن آگاهی پیدا می‌کند. ریشه این حقایق خارج از چارچوب تجارب شخصی بود و برای من قبلاً قابل تصور نبود، زیرا هرگز تجربه نکرده بودم. حقیقت این است که وقایع خود آفریننده تجارب اند. موضوعیت این تجربه به نظر می‌رسید اساس و ریشه آگاهی مرا هدف قرار داده است. من مدلل این تجربه را به نحوی بالا بردم که تمام احساسات و افکارم را به سوی آگاهی خود هدایت کرد. آری، امام خمینی علیه السلام آن انسان قوی، قدرتمند و شکست‌ناپذیر بود؛ و شخصیت او مهم‌ترین ویژگی اوست و مهم‌ترین ویژگی حرکت او شناساندن چنین شخصیتی بود.^۱

احیا گرو حیه اعتماد به نفس در

مردم

پروفسور «ام - اس - اگوانی»، متخصص امور ایران و رئیس دانشگاه جواهر لعل نهرو می‌گوید:

«آیت الله خمینی تنها کسی بود که از سال ۱۳۴۲ تا رحلتش سازش نکرد. هیچ فرد دیگری در قرن حاضر قادر به ایجاد تغییراتی بنیادی در جامعه ایران همچون معظم له نبوده است.»

وی در مقایسه دوران انقلاب با زمان شاه اظهار می‌دارد: «رژیم شاه از مردم و حمایتشان دور بود، اما آیت الله خمینی با جلب حمایت توده مردم پیروز شد و بعد از سالیان طولانی، آموزش‌های اسلامی را عملاً وارد زندگی مردم کرد. و مهم‌ترین دستاورد ایشان احیاء احترام و اعتماد به نفس در مردم بود. او تنها رهبری است که توانست جنبش را بر اساس ایدئولوژی و مذهب بنیانگذاری کند که هیچ یک از رهبران انقلاب‌های جهان نتوانستند به آن دست یابند.^۲»

الهام بخش مسیحیان آزاده

دکتر جرج موستاکیس روحانی

و نویسنده مسیحی از یونان می‌گوید:

۱- همان، ص ۴۹.

۲- خورشید بی غروب، محمد سپهری،

ص ۸۶

آقای مستاکیس سپس احساس خود را راجع به «حسینیه جماران» چنین بیان می‌کند: «اینجا زیباترین مسجدی است که در عمرم دیده‌ام، زیبایی و تقدس آن به خاطر مادیات نیست. به خاطر این نیست که از طلا و یا نقره و یا بلور ساخته شده باشد، بلکه به خاطر روح بزرگ امام خمینی علیه السلام است.» آقای جرج موستاکیس گفتار خویش را با دعای ویژه مردم یونان به پایان می‌برد: «پروردگارا! ای خداوند قادر مطلق! روح محبوب امام عزیز، خمینی بزرگ را قرین آرامش ابدی خویش گردان و او را تحت عزت و جلال ملکوت و هم جوار ارواح طیبه ابراهیم، اسحق و یعقوب و تمامی انبیاء دیگر قرار ده. آمین.^۱»

عشق عمیق یک ملت

«دکتر فوسبری» کشیش و رئیس دانشگاه‌های کاتولیک آمریکای لاتین می‌گوید: «امام خمینی با استفاده از ریشه‌های فرهنگی اسلامی موجب حرکت تاریخی ملت خویش

«من یک مسیحی هستم ولی به امام خمینی علیه السلام علاقه بسیار زیادی دارم. امام خمینی علیه السلام اصلاح‌کننده بزرگ امت اسلامی بوده است. من و سایر مسیحیان آزاده وظیفه خود می‌دانیم که از ایشان پیروی کنیم.»

«زندگی مذهبی و سیاسی امام خمینی علیه السلام و مبارزات ایشان بر علیه استعمار به روشنی در روند تاریخ ثبت است.» این کشیش یونانی و استاد فلسفه و جامعه‌شناسی که وصیت‌نامه امام را به زبان یونانی ترجمه کرده است در ادامه می‌گوید: «من یک مسیحی هستم ولی به امام خمینی علیه السلام علاقه بسیار زیادی دارم. امام خمینی علیه السلام اصلاح‌کننده بزرگ امت اسلامی بوده است. من و سایر مسیحیان آزاده وظیفه خود می‌دانیم که از ایشان پیروی کنیم.»

۱- جمهوری اسلامی، ۱۳۶۸/۱۱/۲۴.

گشت. وی توانست با یک انقلاب مذهبی سیاسی، حرکت عظیمی در کشورهای اسلامی به وجود آورد. او راهی را به روی ما گشود که مهم‌ترین پیام آن امکان بازیابی ماهیت معنوی و قدرت الهی و ایمان به خدا بوده است. امام با بازگشایی این راه، وجدان معنوی غرب را شدیداً به لرزه در آورد هرچند رسانه‌های گروهی غرب سعی در پوشاندن و مخفی ساختن آن داشته باشند.»

دکتر فوسبری، مراسم عزاداری ملت ایران را نمونه‌هایی از عشق عمیق یک ملت نسبت به معشوق خود دانسته و اشک ده‌ها میلیون ایرانی را در سوگ رهبر از دست رفته‌شان، عزای یک ملت در فقدان امام خود خوانده و اضافه می‌کند: «عکس العمل میلیونی مسلمانان در غم از دست دادن تنها یک سیاستمدار نبود، بلکه درد جدایی کسی بود که ماهیت فرهنگی یک ملت را به وی بازگرداند و راه آزادگی را به جهانیان آموخت.»^۱

پروفسور پروولسی ایتالیایی، استاد ایران‌شناسی در دانشگاه رم می‌گوید:

«مهم‌ترین عملکرد آیت الله خمینی امکان‌پذیر نمودن یک انقلاب اسلامی بود، آن هم در کشوری که تمدن و فرهنگی قوی را در سابقه خود دارد.

این کار باعث شد تا مردم ایران فرهنگ واقعی و قدیمی خود را که همان فرهنگ اسلامی بوده بشناسند و خود را متکی بر آن فرهنگ به جامعه جهانی بشناسانند.

این در حالی بود که تا قبل از انقلاب اسلامی، تنها آوایی که از ایران بلند بود و معیار شناخت جهانیان از کشور ایران اعلام می‌شد، صدای غربزدگی بود. بنابراین آیت الله خمینی علیه السلام آغاز کننده انقلابی بود که بالاخره فرهنگ اسلامی راستین ملت ایران را آشکار ساخت.^۲»

اثبات پیروزی تفکر دینی در قرن

بیستم

۱- خورشیدی غروب، ص ۹۲.

۲- شخصیت امام علیه السلام از دیدگاه رسانه‌ها و متفکران جهان، ص ۲۶.